

АГРАРЕН УНИВЕРСИТЕТ	
гр. ПЛОВДИВ	
Вх. № <i>2096</i>	Дело № <i>21</i>
Получено на <i>25.02.2026</i>	

РЕЦЕНЗИЯ

относно конкурса за „професор“ по област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление: 3.8 Икономика; научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, обявен в ДВ бр. 99 от 21.11.2025 год. с кандидат доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева, Аграрен университет – Пловдив, катедра „Икономика“

Рецензент: доц. д-р Радосвета Йорданова Кръстева-Христова, Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов, катедра „Счетоводна отчетност“, област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление: 3.8 Икономика; научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“, назначена за член на научното жури със заповед № РД-16-130/26.01.2026 год. На Ректора на Аграрен университет.

1. Общи данни за кариерното и тематичното развитие на кандидата;

Доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева е единствен кандидат по обявения конкурс. Родена е на 07.11.1974 г. в гр. Елхово. Средното си образование завършва през 1992 г. в Техникум по икономика – гр. Ямбол, специалност „Счетоводство и контрол“. Висше образование придобива в Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов, където през 1997 г. получава образователно-квалификационна степен „магистър“ по „Счетоводство и контрол“. През 2014 г. защитава дисертационен труд на тема „Отчетно-калкулативни аспекти на услугите от машинно-тракторния парк в земеделието“ и придобива образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводство)“. Тематиката на дисертацията поставя основите на устойчивия и научен интерес към счетоводното отчитане и управленския анализ в аграрния сектор.

Професионалният ѝ път започва в практиката като „счетоводител“ в „ХЕС“ АД – Ямбол (1998 г.) и „главен счетоводител“ в „Профил М“ ООД – Ямбол (1998–1999 г.), което допринася за формирането на практически ориентиран изследователски подход.

Академичната ѝ кариера се развива изцяло в Аграрен университет – Пловдив в следния порядък:

- „асистент“ (1999–2006 г.);
- „главен асистент“ (2006–2016 г.);
- „доцент“ по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ (от 2016 г. до настоящия момент).

Кандидатът доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева активно надгражда своята квалификация чрез специализирани обучения в областта на икономическата педагогика, управлението на европейски проекти, счетоводството, данъчното облагане и трудовото право, както и чрез курсове, свързани с дигитални решения и анализ на данни. Владее на високо ниво английски език и руски език.

Общият ѝ трудов и преподавателски стаж надхвърля 26 години, значителна част от които в системата на висшето образование. През този период доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева се е утвърдила като авторитетен преподавател и изследовател с ясно очертан научен профил в областта на счетоводната отчетност, с подчертан акцент върху аграрния сектор.

2. Общо описание на представените материали.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ кандидатът доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева участва с общо 28 броя научни и учебно-методически труда, които са структурирани както следва:

- 1 брой хабилитационен труд – монография;
- 18 броя научни статии, публикувани в реферирани и индексирани международни издания, от които:
 - 10 броя статии в списания, индексирани в Scopus;
 - 8 броя статии в списания, индексирани в Web of Science;
- 6 броя публикации в други реферирани научни издания и сборници от конференции;
- 1 брой университетски учебник;
- 2 броя учебни помагала.

Представената продукция демонстрира значителна научна активност, международна видимост и принос както в теоретичен, така и в приложен и учебно-методически аспект.

Съгласно приложената Справка – декларация за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ научната продукция на доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева значително надвишава националните минимални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.8. Икономика.

№	Група показатели	Брой точки	
		Изисквани точки за АД „професор“	Постигнати точки от доц. д-р В. Георгиева
1	А	50	50
2	Б	-	-
3	В	100	100
4	Г	200	391,66
5	Д	100	1 065
6	Е	100	140
	Общо:	550	1746,66

От представените данни е видно, че кандидатът реализира общо 1746,66 точки, при минимално изискуеми 550 точки, което представлява **повече от трикратно превишаване** на нормативния минимум. Това убедително позиционира кандидата сред утвърдените изследователи в професионалното направление.

3. Основни направления в изследователската работа на кандидата. Демонстрирани умения или заложби за ръководене на научни изследвания (ръководство на проекти, привлечено външно финансиране и др.).

В рамките на научната продукция на доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева, представена за участие в конкурса (общо 28 труда), могат да се обособят следните основни направления:

- Първо направление: **Екологично счетоводство и отчитане на устойчивостта** (публикации №№ 1, 4, 5, 7, 8, 11)

Това направление представлява най-същественото концептуално надграждане в научния профил на кандидата. Централно място в него заема монографичният труд „Екологичните разходи в корпоративния сектор: анализ,

счетоводно отчитане и оповестяване“ (2024). В него се разработва цялостна методологична рамка за идентифициране, измерване, счетоводно отчитане и оповестяване на екологичните разходи, в съответствие с МСС 1, 12, 16, 36, 37 и стандартите на ISSB (IFRS S1 и S2). Допълващите статии разширяват анализа към въглеродния отпечатък, емисиите, екологичните инвестиции, връзката между икономическия растеж и екологичните ограничения.

- Второ направление: **Финансов анализ и счетоводно измерване на устойчивостта на земеделските стопанства** (публикации №№ 6, 9, 10, 16, 17, 19)

Тук се развиват емпирични модели за анализ на доходността, ликвидността, задлъжнялостта, структурата на активите и кредитната подкрепа в аграрния сектор. Използвани са панелни модели, регресионен и структурен анализ, като счетоводната информация служи като основа за оценка на финансовата устойчивост и ефективността на стопанствата.

- Трето направление: **Данъчно счетоводство и фискална отчетност** (публикации №№ 2, 3, 13, 14, 15, 21, 22, 23)

Направлението обхваща развитието на данъчното законодателство, данъчните разходи, държавната помощ и облагането на доходите в аграрния сектор. Анализът интегрира счетоводното третиране на данъчните облекчения, субсидии и такси, като се поставя акцент върху прозрачността, справедливостта и принципа „замърсителят плаща“.

- Четвърто направление: **Методика на счетоводството и развитие на професията** (публикации №№ 12, 18, 20, 24, 25, 26, 27, 28)

Това направление включва алгоритмични и количествени модели за изчисляване на възнаграждения, анализ на икономически процеси и изграждане на индикаторни системи, както и значима учебно-методическа дейност чрез университетски учебник и учебни помагала. Разработените материали допринасят за стандартизирането на счетоводната практика и подготовката на бъдещи специалисти.

В обобщение, представените 28 труда показват систематично надграждане от отраслово финансово счетоводство към съвременно екологично и устойчиво счетоводно отчитане, интегрирано с фискални механизми и количествени методи за анализ. Научният профил е ясно структуриран в рамките на специалността „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ и демонстрира тематична зрялост и методологична задълбоченост в съответствие със съвременните международни тенденции в счетоводната наука.

Научноизследователската дейност на кандидата доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева се характеризира и с ясно изразени организационни и ръководни компетентности. Съгласно удостоверение на Центъра за научни изследвания, трансфер на технологии и защита на интелектуалната собственост при Аграрен университет – Пловдив кандидатът е: ръководител на научноизследователски проект „Устойчиви финансови модели за екологично селско стопанство“, Договор № 09-24, финансиран от НИЦ при АУ – Пловдив (2024–2026 г.); участник в проект „Икономически инструменти за кръгова икономика в селските райони: синергия между земеделие, туризъм и зелени данъчни политики“, Договор № 16-25 (2025–2026 г.). В автобиографията са посочени и по-ранни участия в проекти, финансирани по европейски и национални програми, което свидетелства за устойчиво ангажиране с проектна дейност и работа в изследователски екипи.

Съчетанието между публикационна активност, ръководство на проекти и участие в изследователски екипи обосновава извод за наличието на утвърдени умения и заложи за ръководене и развитие на научни изследвания, съответстващи на изискванията за академичната длъжност „професор“.

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата. Ролята му за обучението на млади научни кадри.

Педагогическата дейност на кандидата доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева се характеризира с дългогодишен академичен опит, системност и висока професионална отговорност. Съгласно официалното удостоверение от Аграрен университет – Пловдив, тя има над 26 години преподавателски стаж в системата на висшето образование. В периода 2021/2022 – 2025/2026 г. кандидатът е реализирал обща аудиторна и извънаудиторна заетост от 3751,7 часа, включваща лекции и упражнения в бакалавърски и магистърски програми. Разработва и води широк спектър от дисциплини в областта на финансовото, управленското и корпоративното счетоводство, счетоводната политика, счетоводните информационни системи и осигуряването пред студенти в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, редовна и задочна форми на обучение, в т.ч. и една дисциплина на английски език. Значим принос в учебно-методическата ѝ дейност представлява и публикуваният университетски учебник „Основи на счетоводството“ (2024 г.), както и актуализираните учебни помагала, които се използват в обучението на студентите.

Кандидатът доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева демонстрира ръководни умения чрез активната си работа с млади учени. Тя е научен ръководител на 5 докторанти, от които успешно са придобили ОНС „доктор“ трима докторанти, един е отчислен, а един е действащ. Освен това успешно ръководи подготовката и защитата на дипломните работи на 5 студенти в ОКС „бакалавър“ и 51 студенти в ОКС „магистър“ на Аграрен университет – Пловдив. Това е показател за способност за планиране, организиране и координиране на изследователски процес, както и за изграждане на научна школа.

5. Значимост на получените резултати, доказана с цитирания, публикации в престижни списания, награди, членство в международни и национални научни органи и др.;

Значимостта на научните резултати на кандидата доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева се потвърждава както от международната видимост на публикациите ѝ, така и от регистрираните цитирания в национални и чуждестранни научни издания.

Съществена част от трудовете ѝ (18 от общо 28) са публикувани в списания, индексирани в Web of Science Core Collection и/или Scopus, включително издания с импакт фактор и квартална класификация (Q1–Q4). Тези издания се отличават с международна разпознаваемост и строги изисквания за рецензиране, което е показател за научното качество на публикуваните резултати.

От представения списък на цитиранията е видно, че трудовете на кандидата са намерили широко отражение в научната литература, като към момента са отчетени общо 90 цитирания. Прави впечатление, че значителен брой от тях, 55 броя, са в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове, което свидетелства за реално въздействие и включване на резултатите ѝ в съвременния международен научен дискурс в научната област на конкурса.

Допълнителен индикатор за научен авторитет и признание е рецензентската дейност на кандидата доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева в международни научни списания, включително издания, индексирани в Web of Science и Scopus (Sustainability, Journal of Risk and Financial Management, Agriculture, Agronomy, Energies, Sustainable Development и др.). Тази дейност предполага висока научна експертиза и доверие от страна на международната академична общност.

Доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева е член на две престижни професионални организации в областта на счетоводството в страната, което допринася за връзката между нейните научно-изследователски интереси с практическото приложение на различни счетоводни решения.

6. Значимост на приносите за науката и практиката. Мотивиран отговор на въпроса доколко кандидатът има ясно очертан профил на научноизследователската работа;

Научноизследователската дейност на доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева се характеризира с ясно очертан, последователно развиван и тематично обоснован профил в рамките на научната специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, с акцент върху екологичното счетоводство, устойчивото развитие, финансовия анализ на земеделските стопанства и фискалните механизми в аграрния сектор. Изследванията ѝ демонстрират системно надграждане – от традиционния финансово-счетоводен анализ към интегриране на екологичните разходи, въглеродните емисии, зелените данъци и устойчивостта като счетоводно измерими и аналитично обосновани категории.

Профилът ѝ е отчетливо интердисциплинарен, но с ясно счетоводно ядро – екологичните разходи, емисиите, субсидиите, кредитите, земевладението и данъчните инструменти са разглеждани не само като икономически феномени, а като обекти на счетоводно измерване, анализ, отчетност и контрол. Това придава цялостност и научна последователност на изследователския ѝ път.

Обобщено, нейните приноси могат да бъдат систематизирани в три основни категории:

I. НАУЧНИ ПРИНОСИ

- Разширени са теоретичните основи на екологичните разходи като самостоятелен обект на счетоводно изследване чрез разработване на концептуално разграничение и многостепенна класификация.
- Обоснована е ролята на зелените данъци и екологичните фискални инструменти като фактор за финансово-икономически анализ и управленски контрол.
- Доказана е липсата на универсална линейна зависимост между икономическия растеж и емисиите, което подкрепя концепцията за „зелен растеж“.
- Установени са нелинейни зависимости между размера на земеделските стопанства, структурата на активите и финансовата устойчивост.
- Проследяване на историческата еволюция на данъчното законодателство в аграрния сектор и неговото отражение върху отчетността и фискалната справедливост.

II. МЕТОДОЛОГИЧНИ ПРИНОСИ

- Приложен е интегриран изследователски подход, съчетаващ теоретичен анализ, исторически метод, сравнителен анализ на стандарти и съвременни иконометрични методи (панелни регресии, клъстерен анализ, логистична регресия).
- Разработена е многостепенна класификация на екологичните разходи, позволяваща многомерно счетоводно структуриране (по дейности, икономически елементи и екологични области).
- Методологично обвързване на екологичните разходи с международните счетоводни стандарти (MCC 1, 12, 16, 36, 37; IFRS S1 и S2), което разширява приложното поле на финансовата отчетност.
- Въвеждане на количествени модели за оценка на финансовата устойчивост

на земеделските стопанства според размер, структура на активите, форма на земевладение и субсидийна зависимост.

- Създаване на аналитична основа за оценка на връзката „екологични разходи – икономически резултати – емисии“, релевантна за управленско счетоводство и публична отчетност.

III. ПРАКТИКО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

- Предоставяне на практически насоки за подобряване на счетоводното отчитане на екологичните разходи в предприятията.

- Формулиране на политики за декарбонизация на земеделието, базирани на емпирични доказателства.

- Предлагане на механизми за по-справедлива данъчна основа при таксата за битови отпадъци и при зелените данъци.

- Осигуряване на аналитични инструменти за оценка на финансовата устойчивост на земеделските стопанства.

- Осигурен е трансфер на научните резултати в образователната практика чрез университетски учебник и учебни помагала.

В обобщение, въз основа на представените трудове може категорично да се заключи, че кандидатът има ясно очертан, тематично последователен и научно аргументиран профил. Изследванията ѝ са концептуално свързани, методологично обосновани и насочени към актуални проблеми на съвременното счетоводство и устойчивото развитие. Налице е научна зрялост, системност и устойчиво надграждане, което съответства на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“.

С убеденост заявявам, че доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева съчетава научна дълбочина, професионална устойчивост и безупречна почтеност, които придават висока стойност на нейните постижения, и заслужава признание както за резултатите, така и за достойния и последователен начин, по който ги отстоява в академичната общност.

7. Критични бележки и препоръки

Представената научна продукция се отличава с тематична цялост, последователност, методологична обоснованост. Разработените от кандидата идеи и изведените емпирични резултати притежават потенциал, който надхвърля рамките на европейския контекст. Като препоръка с развиващ характер бих посочила възможността изследванията да бъдат разширени в по-широк международен сравнителен контекст. Посочената препоръка не намалява по никакъв начин значимостта на постигнатите резултати, а очертава естествена перспектива за бъдещо научно развитие.

8. Лични впечатления и становище на рецензента

Познавам кандидата доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева от периода, в който беше докторант в катедра „Счетоводна отчетност“ при Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, където работя и към настоящия момент. Още в началото на научния си път тя демонстрира задълбочен интерес към проблемите на управленското счетоводство и аналитичните аспекти на отчетността, както и последователност в развитието на изследователските си търсения.

В последствие научната ѝ дейност разшири тематичния си обхват към екологичното счетоводство и отчитането на устойчивостта, като същевременно запази стабилна връзка със счетоводното ядро на анализа. Научните ѝ разработки представляват интерес за мен като изследовател, поради сходството в

професионалните ни научни интереси, което намира естествен израз и в това, че съм цитирала нейни трудове в рамките на нашия професионален научен диалог.

Кандидатът демонстрира висока научна култура, коректност и академична почтеност. Имам отлични професионални впечатления от нея и считам, че притежава необходимата научна зрялост, последователност и етични стандарти, които напълно съответстват на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на направения анализ на научната, педагогическата и научно-приложната дейност на кандидата считам, че доц. д-р Ваня Кръстева Георгиева напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение за заемане на академичната длъжност „професор“. Кандидатът убедително е доказал своята експертиза и компетентност в областта на конкурса, както и международна видимост, научно признание и високи личностни качества.

Всичко това ми дава основание да оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** цялостната ѝ дейност.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува **ПОЛОЖИТЕЛНО**, а Факултетният съвет на Факултета по икономика при Аграрен университет – Пловдив да избере **ВАНЯ КРЪСТЕВА ГЕОРГИЕВА** за „ПРОФЕСОР“ по научната специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

Дата: 16.02.2026

Гр. Свищов

РЕЦЕНЗЕНТ:.....

(доц. д-р Р. Кръстева-Христова)